

ΑΠΟ ΤΟ ... ΜΗΔΕΝ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (Οκτώβριος 2009)

Συγγραφέας: ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΩΣΚΟΛΟΣ

Τον... δύσοσμο γόρδιο δεσμό των σκουπιδιών καλείται να λύσει η νέα κυβέρνηση. Το στοίχημα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των απορριμμάτων, που περιγράφηκε, εν πολλοίς, με τον Περιφερειακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΠΕΣΔΑ) το 2003 μένει έξι χρόνια μετά θαμμένο κάτω από τόνους ανεπεξέργαστων αποβλήτων. Χρειάστηκε να περάσουν 6 χρόνια νέων «σχεδιασμών», κινητοποιήσεων κατοίκων στην Ανατολική Αττική, «δεσμεύσεων», προσφυγών, για να μάθουμε σήμερα δια στόματος υπουργού Περιβάλλοντος ότι στο Γραμματικό και την Κερατέα δεν έχουν προκηρυχθεί έργα ΧΥΤΥ (ταφή υπολειμμάτων μετά την επεξεργασία), αλλά ΧΥΤΑ (ταφή σκουπιδιών, δίχως επεξεργασία). Ολα και πάλι στο... μηδέν λοιπόν, δεδομένου ότι οι ΧΥΤΑ, ως τρόπος διαχείρισης των σκουπιδιών θεωρείται ξεπερασμένος από την Ε.Ε., και είναι θέμα χρόνου η οριστική απαγόρευσή του.

Έτσι, η νέα κυβέρνηση καλείται να διανύσει μια... μαραθώνια διαδρομή με ταχύτητες σπριντ, καθώς ο μοναδικός ΧΥΤΑ της Αττικής στη Φυλή απέχει περίπου τρία χρόνια από τον κορεσμό του (εκτίμηση Ενιαίου Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής) και δέχεται «ακατέργαστα» σκουπίδια -ακόμη και από οικισμούς εκτός Αττικής- ενώ τα έργα για τις απαραίτητες μονάδες επεξεργασίας σε Κερατέα, Γραμματικό και Δυτική Αττική δεν έχουν καν δημοπρατηθεί.

Μέσα σε αυτό το πνιγηρό περιβάλλον, η υπουργός Περιβάλλοντος, Τίνα Μπιρμπίλη, δεσμεύτηκε για ένα «σύγχρονο και ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης των απορριμμάτων με μείωση, ανακύκλωση, αξιοποίηση και ασφαλή ταφή των υπολειμμάτων». Η ίδια ξεκαθάρισε πως στο Γραμματικό θα λειτουργήσει ΧΥΤΥ (Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων) και όχι ΧΥΤΑ (Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων), ενώ υπογράμμισε πως η κυβέρνηση θα προχωρήσει ταχύτατα στις αρχές του 2010 στη δημοπράτηση των μονάδων επεξεργασίας για την Αττική. Σύμφωνα με τον πλέον πρόσφατο σχεδιασμό του ΕΣΔΚΝΑ, οι εγκαταστάσεις που προκρίνονται για τη Δυτική Αττική είναι δύο μονάδες μηχανικής και βιολογικής

επεξεργασίας, στη Φυλή (700.000 τόνων/έτος) και στα Λιόσια (400.000 τόνων/έτος) σε συνδυασμό με μια μονάδα αναερόβιας χώνευσης (67.000 τόνων/έτος).

Για την Ανατολική Αττική, ο ίδιος σχεδιασμός προβλέπει αντίστοιχες εγκαταστάσεις (μία στην Κερατέα και μία στο Γραμματικό) δυναμικότητας 127.500 τόνων/έτος. Σύμφωνα, ωστόσο, με εκτιμήσεις του κ. Κωνσταντίνου Μνηματίδη, διευθυντή διάθεσης απορριμμάτων και αποκαταστάσεων του ΕΣΔΚΝΑ, οι μονάδες αυτές θα μπορούν να λειτουργούν σε περίπου 3,5 χρόνια από σήμερα αν δεν υπάρξουν σοβαρές δικαστικές εμπλοκές.

Την κατάσταση ήρθε να περιπλέξει η ανακάλυψη αρχαιοτήτων στην περιοχή του «Μαύρου Βουνού» στο Γραμματικό όπου γίνονται οι εργασίες για τον ΧΥΤΥ. Όπως ανακοίνωσε το υπουργείο Πολιτισμού, στον χώρο ευρέσεως των αρχαίων διεκόπη κάθε εκσκαφική εργασία, ενώ οι επιφανειακές εργασίες συνεχίζονται σε δύο μέτωπα σε αρκετή απόσταση από τις αρχαιότητες. Σύμφωνα με πληροφορίες από υπηρεσίες που ασχολούνται με το έργο, οι αρχικές εκτιμήσεις των αρχαιολόγων κάνουν λόγο για ρωμαϊκή κατοικία, η οποία κατά πάσα πιθανότητα είναι μεμονωμένη και δεν αποτελεί μέρος οικισμού.

Σύμφωνα με τον σημερινό σχεδιασμό του ΕΣΔΚΝΑ, οι προγραμματιζόμενες μονάδες επεξεργασίας καθώς και η σημερινή υπάρχουσα στα Λιόσια καλύπτουν μια δυναμικότητα περίπου 4.500 τόνων απορριμμάτων ημερησίως, όταν σήμερα η Αττική παράγει 6.500 τόνους την ημέρα. Το «έλλειμμα» που προκύπτει θα μπορούσε σε μεγάλο βαθμό να καλυφθεί - σημειώνουν οι ειδικοί- με ορθολογικότερη διαχείριση και μείωση του όγκου των απορριμμάτων. Για παράδειγμα, αν οι δήμοι πληρώνουν ανάλογα με τις ποσότητες των σκουπιδιών που στέλνουν προς επεξεργασία / ταφή κι όχι με πάγιο ποσοστό επί των εσόδων τους όπως σήμερα -6%- θα αποκτήσουν οικονομικό κίνητρο μείωσης των απορριμμάτων και αύξησης της ανακύκλωσης.

Στη μείωση των απορριμμάτων θα βοηθούσε επίσης η προδιαλογή οργανικών υλικών για μονάδες κομποστοποίησης. Με άλλα λόγια, να υπάρχουν χωριστοί κάδοι όπου οι δημότες θα πετάνε τα οργανικά τους σκουπίδια (αποφάγια κ.ά.). Ο σχεδιασμός του ΕΣΔΚΝΑ προβλέπει τρεις μονάδες κομποστοποίησης, στη Φυλή, στην Κερατέα και στο Γραμματικό. Η υπουργός Περιβάλλοντος, άλλωστε, στις πρόσφατες δεσμεύσεις της, έκανε λόγο για «εθνικό σχέδιο μείωσης των αποβλήτων» και για «αναβάθμιση

και ενίσχυση του συστήματος ανακύκλωσης και προώθηση της διαλογής στην πηγή των οργανικών αποβλήτων».

«Θα πρέπει να επιταχυνθούν οι διαδικασίες, ώστε να προλάβουμε πριν επέλθει ο κορεσμός στο ΧΥΤΑ της Φυλής, που αντέχει ακόμη 2-2,5 χρόνια», υπογραμμίζει ο ίδιος σχολιάζοντας πως «υπήρξε τεράστια και αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην υλοποίηση των έργων που προβλέπει το ΠΕΣΔΑ Αττικής», τονίζει ο Κ. Μνηματίδης από τον ΕΣΔΚΝΑ. Εκτός όμως από τον γρίφο της Αττικής, οι ανοικτές πληγές των ανεξέλεγκτων χωματερών πληγώνουν ολόκληρη την Ελλάδα. Πρόσφατη άλλωστε είναι και η επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής -Απρίλιος 2009- με την οποία η Κομισιόν προειδοποιεί πως θα εφαρμόσει την καταδικαστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και θα επιβάλει πρόστιμα στη χώρα μας για τις περισσότερες από 400 ενεργές ανεξέλεγκτες χωματερές (34.000 ευρώ η καθεμία για κάθε μέρα λειτουργίας), που θα έπρεπε να είχαν κλείσει όλες μέχρι το τέλος του 2008.

Η ετήσια παραγωγή απορριμμάτων στη χώρα μας ανήλθε το 2007 σε 5 εκατομμύρια τόνους. Στο Λεκανοπέδιο παράγεται το 40% του συνόλου των απορριμμάτων - σχεδόν 2 εκατ. τόνοι ετησίως. Μόνο το 56% αποτίθεται σε οργανωμένους χώρους υγειονομικής ταφής (ΧΥΤΑ) και το υπόλοιπο σε χώρους ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ).

Οι ανεξέλεγκτες χωματερές ξεπερνούν τις 400 σε όλη την Ελλάδα. Η κατά κεφαλή παραγωγή απορριμμάτων βρίσκεται αρκετά χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (448 kg ετησίως έναντι 522 kg στην Ε.Ε. των 27), αλλά συνεχώς αυξανόμενη (4,3% μέση ετήσια αύξηση για την περίοδο 1996 - 2004).

Από το σύνολο των απορριμμάτων στη χώρα μας ανακυκλώνεται-αξιοποιείται (2007) το 16%. Συγκεκριμένα, το 14% του συνόλου των απορριμμάτων ανακυκλώθηκε και το 2% κομποστοποιήθηκε (Eurostat, 2008). Στην Αττική λειτουργούν πέντε Κέντρα Διαλογής Απορριμμάτων, όπου καταλήγει το περιεχόμενο των μπλε κάδων ανακύκλωσης: Δύο στον Ασπρόπυργο, ένα στην Ελευσίνα, ένα στο Μαρούσι και ένα στα Λιόσια. Τα υπολείμματα της επεξεργασίας καταλήγουν στη Φυλή.

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη

<https://nomosphysics.org.gr>

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΟ ΕΘΝΟΣ», 25 Οκτωβρίου 2009, σ. 14.